

Motolice velká - nepůvodní parazit žije se šumavskými jeleny

28.8.2023 - | Správa Národního parku Šumava

„Vyšetření více než 650 jelenů, ulovených v projektové oblasti ukázalo, že míra nakažení v Národním parku Šumava je v současné době necelých 18 procent, tedy téměř každé páté zvíře je nakažené.

V bavorské části projektové oblasti je prevalence o něco nižší a dosahuje necelých 14,5 procenta. U více než 150 vzorků srnců byla zjištěna pouze jedna infekce. Z téměř 500 odebraných vzorků prasete divokého nebyl pozitivní ani jediný,“ shrnuje podrobné výsledky Tomáš Peterka, koordinátor projektu za Správu NP Šumava.

„Milovníky zvěřiny můžeme uklidnit, protože kus napadený motolicí je obvykle možno konzumovat, a jeho zvěřina tak nepředstavuje žádné riziko. Infikované jedince nelze snadno od zdravých poznat. Lovci si však často povšimnou při vyvrhování zvěře změn na játrech. Ta jsou obvykle zvětšena, se zaoblenými okraji. Povrch jater může obsahovat tmavý pigment a na jejich povrch mohou vystupovat i cysty se zapouzdřenými motolicemi,“ vysvětluje Tomáš Peterka a dodává, že preventivní zásahy proti motolici velké jsou v ekosystému Šumavy téměř nemožné. Riziko nákazy a nákazu samotnou u zvěře snížit můžeme, avšak nelze ji zcela vymýtit. Proto každá snaha o eradikaci onemocnění bude jen dočasná.

Motolice velká je severoamerický parazit, který byl do Evropy zavlečen v druhé polovině 19. století společně s dovozy kopytníků, chovaných v oborách a parcích. Motolice má komplikovaný životní cyklus, k jehož zdárnému dokončení potřebuje dva hostitele. Definitivního, kterým jsou v Evropě například jeleni, a meziphostitele, vodní plže z čeledi plovatkovitých.

Dospělci motolice velké parazitují definitivním hostitelům v játrech a živí se krví. Motolice produkují vajíčka, která se uvolňují do trávicí soustavy hostitele a spolu s trusem odchází do vnějšího prostředí. Pokud se vajíčka dostanou rovnou do vodního prostředí, stávají se dalším zdrojem nákazy.

Na české straně Šumavy bylo podezření na výskyt parazita již od osmdesátých let. Potvrzení pitvou bylo provedeno ale až v roce 2005. V sousedním Národním parku Bavorský les byla motolice velká poprvé zjištěna v uloveném kusu jelena evropského teprve až na podzim roku 2019.

„Doposud víme, že motolice je běžnou složkou ekosystému Šumavy. Otázkou zůstává, zda se míra infekce bude zvyšovat a jak se bude vyvíjet početnost definitivních hostitelů ve vazbě na predátory, jako je vlk či rys. Situaci budeme nadále sledovat a vyhodnocovat. Ze zkušeností s antiparazitiky však víme, že jejich podávání nikdy k trvalým účinkům nevedlo. Proto ani žádné velkoplošné podávání léčiv k omezení tohoto onemocnění v Národním parku neplánujeme.“ uzavírá Tomáš Peterka.

Přeshraniční projekt č. 315, Hodnocení rizika infikování volně žijících zvířat invazivním parazitem motolicí obrovskou, byl realizován za finanční podpory Evropské unie v rámci programu INTERREG Česká republika – Svobodný stát Bavorsko (Interreg V).

Další informace o projektu jsou k dispozici na webové stránce

(<https://www.npsumava.cz/sprava-np/seznam-projektu/hodnoceni-rizika-infikovani-volne-zijicich-zvira>)

t-invazivním-parazitem-motolici-obrovskou/), a v brožuře, která vznikla jako jeden z výstupů projektu (https://www.npsumava.cz/wp-content/uploads/2022/12/brozura_motolice-velka-v-ekosystemu-sumavy.pdf).

Ve Vimperku 25. 8. 2023

<https://www.npsumava.cz/motolice-velka-nepuvodni-parazit-zije-se-sumavskymi-jeleny>